

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 2 maja 2016 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. odmówił W. K. umorzenia należności z tytułu składek na:

a) ubezpieczenia społeczne za okres od kwietnia 2001 roku do grudnia 2006 roku w łącznej kwocie 68.592,77 zł w tym z tytułu składek 29.233,49 zł, odsetek w kwocie 38.062,32 zł, kosztów upomnienia w kwocie 236 zł, opłaty dodatkowej w kwocie 1.060,96 zł;

b) ubezpieczenie zdrowotne za okres od września 2001 roku do lipca 2002 roku, od września 2002 roku do kwietnia 2003 roku, od czerwca 2003 roku do marca 2005 roku, za maj 2005 roku, od lipca 2005 roku do października 2006 roku w łącznej kwocie 17.761,74 zł, w tym składek w kwocie 7.711,52 zł, odsetek w kwocie 9.742,88 zł, kosztów upomnienia w kwocie 121,60 zł, opłaty dodatkowej w kwocie 185,74 zł;

c) Fundusz Pracy za okres od września 2001 roku do lipca 2002 roku, od września 2002 roku do września 2006 roku w łącznej kwocie 4.701,55 zł w tym z tytułu składek w kwocie 1.975,63 zł, odsetek w kwocie 2.548,01 zł, kosztów upomnienia w kwocie 121,60 zł, opłaty dodatkowej w kwocie 56,31 zł.

Decyzja została wydana na podstawie art.83 ust.1 punkt 3 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2015 roku, poz.121 ze zm.) w zw. z art.1 ust.13 punkt 2 ustawy z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą (Dz.U. z 2012 roku, poz.1551).

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wyjaśnił, że w dniu 10 grudnia 2014 r. wydał decyzję, w której określił względem W. K. należności podlegające umorzeniu jednocześnie zaznaczając, że warunkiem umorzenia należności jest spłata (w terminie 12 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji) należności niepodlegających umorzeniu. Decyzja z dnia 10 grudnia 2014 roku stała się prawomocna w dniu 16 stycznia 2015 roku i 12 – miesięczny termin na spłatę należności minął w dniu 16 stycznia 2016 roku. W związku z brakiem dokonania stosownej wpłaty organ rentowy wydał niniejszą decyzję.

Powyższą decyzję zaskarżył w całości W. K..

Podał, że decyzja jest dla niego krzywdząca, bowiem celem ustawy było umorzenie w całości zobowiązania i zwolnienie określonego podmiotu z długu. Uważał, że decyzja z dnia 10 grudnia 2014 roku wywołuje, po uprawomocnieniu się, skutek umorzenia całości zobowiązania. Wyjaśnił, że wobec niego było prowadzone postępowanie egzekucyjne oraz że nie jest w stanie spłacić rzekomego zobowiązania w całości.

W odpowiedzi na odwołanie pełnomocnik organu rentowego wniósł o jego oddalenie.

Na rozprawie w dniu 16 listopada 2016 roku ubezpieczony wyjaśnił, że oprócz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych miał innych wierzycieli i że toczyło się postępowanie egzekucyjne z nieruchomości. W związku z tym planowaną licytacją nieruchomości nie wiedział czy płacić składki niepodlegające umorzeniu. Oświadczył, że nie złożył wniosku o rozłożenie należności na raty.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 13 listopada 2014 roku ubezpieczony W. K. złożył wniosek o umorzenie należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność.

(wniosek – k.1 akt ZUS)

Po rozpatrzeniu powyższego wniosku w dniu 10 grudnia 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. wydał decyzję w której określił w punkcie 1 należności ubezpieczonego podlegające umorzeniu wg stanu na dzień 13 listopada 2013 roku z tytułu składek na:

a) ubezpieczenia społeczne za okres od kwietnia 2001 roku do grudnia 2006 roku w łącznej kwocie 68.592,77 zł, w tym z tytułu składek 29.233,49 zł, odsetek 38.062,32 zł, kosztów upomnienia 236 zł, opłaty dodatkowej 1.060,96 zł,

b) ubezpieczenie zdrowotne za okres od września 2001 roku do lipca 2002 roku, od września 2002 roku do kwietnia 2003 roku, od czerwca 2003 roku do marca 2005 roku, za maj 2005 roku, od lipca 2005 roku do października 2006 roku w łącznej kwocie 17.761,74 zł, w tym składek 7.711,52 zł, odsetek 9.742,88 zł, kosztów upomnienia 121,60 zł, opłaty dodatkowej 185,74 zł,

c) Fundusz Pracy za okres od września 2001 roku do lipca 2002 roku, od września 2002 roku do września 2006 roku w łącznej kwocie 4.701,55 zł w tym z tytułu składek 1.975,63 zł, odsetek 2.548,01 zł, kosztów upomnienia 121,60 zł, opłaty dodatkowej 56,31 zł.

Jednocześnie w punkcie 2 decyzji organ rentowy wskazał, że warunkiem umorzenia wskazanych powyżej należności jest spłata należności niepodlegających umorzeniu. Organ rentowy podał, że należności z tytułu składek za okres od 1 stycznia 1999 roku należy uregulować w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji wraz z odsetkami naliczonymi do dnia wpłaty. Ubezpieczony został poinformowany, że w przypadku gdy w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia, niepodlegające umorzeniu należności zostaną rozłożone na raty warunek umorzenia uważa się za spełniony po ich opłaceniu.

(decyzja – k.42-43 akt ZUS)

Decyzja z dnia 10 grudnia 2014 roku została doręczona ubezpieczonemu w dniu 15 grudnia 2014 roku.

(potwierdzenie odbioru – k.44 akt ZUS)

Pismem z dnia 11 grudnia 2014 roku (doręczonym ubezpieczonemu wraz z decyzją z dnia 10 grudnia 2014 roku) Zakład Ubezpieczeń Społecznych, poinformował ubezpieczonego, że w związku z wydaną w dniu 10 grudnia 2014 roku decyzją określającą warunki umorzenia, warunkiem umorzenia jest opłacenia wszystkich należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia lub zawarcie w tym terminie umowy o rozłożeniu na raty lub odroczeniu terminu płatności tych należności.

Ubezpieczony został poinformowany, że informację o wysokości należności otrzyma w Inspektoracie ZUS w Z. oraz osobie odpowiedzialnej za udzielenie informacji.

(pismo – k.45 akt ZUS, potwierdzenie odbioru – k.44 akt ZUS)

Decyzja z dnia 10 grudnia 2014 roku jest prawomocna od dnia 16 stycznia 2015 roku.

(okoliczność bezsporna)

Na dzień 16 stycznia 2016 roku ubezpieczony nie opłacił należności niepodlegających umorzeniu. Ubezpieczony nie składał wniosku o rozłożenie należności na raty.

(okoliczność bezsporna)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dowodów z ww. dokumentów, które nie były kwestionowane. Ubezpieczony nie kwestionował wysokości określonych przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne określonych w treści zaskarżonej decyzji.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie jest niezasadne.

W dniu 15 stycznia 2013 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 listopada 2012 roku o umorzeniu należności powstałych z tytułu nieopłaconych składek przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność (Dz. U. 2012 poz. 1551). Ustawa ta (zwana dalej ustawą abolicyjną) przewiduje możliwość umorzenia składek na ubezpieczenia społeczne, na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy oraz odsetek za zwłokę i pozostałych powstałych kosztów (w tym kosztów egzekucyjnych), dla wszystkich osób prowadzących pozarolniczą działalność, które w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku podlegały obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowemu oraz wypadkowemu, z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności i nie opłaciły należnych z tego tytułu składek.

Zgodnie z treścią art. 1 ust. 1 ustawy abolicyjnej, na wniosek osoby podlegającej w okresie od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym oraz wypadkowemu z tytułu prowadzenia pozarolniczej działalności w rozumieniu art. 8 ust. 6 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2009 roku nr 205, poz. 1585, z późn. zm.):

1) która przed dniem 1 września 2012 roku zakończyła prowadzenie pozarolniczej działalności i nie prowadzi jej w dniu wydania decyzji, o której mowa w ust.8,

2) innej niż wymieniona w pkt 1

- umarza się nieopłacone składki na te ubezpieczenia za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku do dnia 28 lutego 2009 roku oraz należne od nich odsetki za zwłokę, opłaty prolongacyjne, koszty upomnienia, opłaty dodatkowe, a także koszty egzekucyjne naliczone przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

W art.1 ust. 2 ustawy abolicyjnej przewidziano, że w przypadku osób prowadzących pozarolniczą działalność, o których mowa w art.8 ust.6 punkt 4 ustawy wymienionej w ust.1, wniosek o umorzenie składek płatnik składek. Natomiast w ustępie 3 art.1 ustawy abolicyjnej postanowiono, że w przypadku, gdy płatnik, o którym mowa w ust.2, zakończył prowadzenie pozarolniczej działalności, wniosek o umorzenie składek osoba, o której mowa w ust.1.

Zgodnie zaś z dyspozycją ust.6 art.1 ustawy abolicyjnej umorzenie należności, o których mowa w ust.1, skutkuje umorzeniem nieopłaconych składek na ubezpieczenie zdrowotne i na Fundusz Pracy za ten sam okres oraz należnych od nich, za ten sam okres, odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego.

Zgodnie z uregulowaniem art.1 ust.8 ustawy abolicyjnej Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję określającą warunki umorzenia, w której ustala także kwoty należności, o których mowa w ust.1 i 6, z wyłączeniem kosztów egzekucyjnych. Przepis ten obliguje Zakład wyłącznie do określenia, należności, które podlegają umorzeniu (do tych bowiem tylko odnosi się zawarte w przepisie odesłanie do ust.1 i 6 i do określenia warunków umorzenia. Gdyby ustawodawca chciał, aby organ rentowy w decyzji warunkującej umorzenie składek wskazywał wysokości kwot zadłużenia niepodlegających umorzeniu, to zapewne zawarłby taki zapis w niniejszej ustawie. R. legis braku takiego zapisu w ustawie wynika z faktu, iż w dniu wydania decyzji warunkującej umorzenie składek, organ rentowy nie jest w stanie przewidzieć czy w okresie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji warunkującej umorzenie składek podlegających umorzeniu, płatnik dokona np. korekty deklaracji rozliczeniowych. W konsekwencji wskazanie od razu w decyzji warunkującej umorzenie składek kwot, które ubezpieczony powinien zapłacić, może spowodować wprowadzenie wnioskodawcy w błąd.

Należy także wskazać, iż w uzasadnieniu projektu ustawy abolicyjnej (<https://sip.lex.pl/#/projekt-ustawy/> (...)) wskazano, że „Warunkiem umorzenia będzie złożenie wniosku w terminie 12 miesięcy od daty wejścia w życie

projektowanej ustawy oraz uregulowania wszystkich pozostałych niepodlegających umorzeniu składek, odsetek za zwłokę i pozostałych powstałych kosztów (w tym opłat i kosztów egzekucyjnych) w terminie 12 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji określającej warunki umorzenia. Przy czym spełnienie warunku nastąpi także wówczas, gdy należności niepodlegające umorzeniu (tj. np. składki należne za pracowników, podlegające finansowaniu ze środków płatnika składek) zostaną rozłożone na raty na warunkach ogólnych i spłacone w ramach udzielonego układu ratalnego, który musi zostać zawarty nie później niż w ciągu 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, natomiast spłata zobowiązań może zostać rozłożona na raty realizowane w terminach wykraczających poza ten okres.”

Warunkiem umorzenia należności, o których mowa w ust.1 i 6, jest nieposiadanie na dzień wydania decyzji, o której mowa w art.1 ust.13 punkt 1, niepodlegających umorzeniu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych oraz na Fundusz Emerytur Pomostowych, za okres od dnia 1 stycznia 1999 roku, do opłacenia których zobowiązana jest osoba prowadząca pozarolniczą działalność lub płatnik składek, o którym mowa w ust.2, oraz należnych od tych składek odsetek za zwłokę, opłat prolongacyjnych, kosztów upomnienia, opłat dodatkowych, a także kosztów egzekucyjnych naliczonych przez dyrektora oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, naczelnika urzędu skarbowego lub komornika sądowego (art.1 ust. 10 ustawy abolicyjnej).

Zgodnie z treścią art.1 ust.11 ustawy abolicyjnej, należności które nie podlegają umorzeniu, należy uregulować - opłacić w terminie 12 miesięcy od dnia uprawomocnienia się decyzji o umorzeniu należności.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych wydaje decyzję o odmowie umorzenia należności, o których mowa w ust. 1 i 6 - w przypadku niespełnienia warunku, o którym mowa w ust.10, z uwzględnieniem ust.7, 11 i 12 (art.1 ust.13 ustawy abolicyjnej).

W. K. wystąpił na podstawie ww. ustawy abolicyjnej do organu rentowego z wnioskiem o umorzenie należności z tytułu nieopłaconych składek w związku z podleganiem ubezpieczeniu jako osoba prowadząca pozarolniczą działalność gospodarczą.

W niniejszej sprawie spór sprowadzał się do ustalenia, czy organ rentowy prawidłowo odmówił ubezpieczonemu umorzenia należności z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy.

Z zebranego w sprawie materiału dowodowego wynika, że decyzja z dnia 10 grudnia 2014 roku określająca warunki umorzenia została prawidłowo doręczona ubezpieczonemu w dniu 15 grudnia 2014 roku. Ubezpieczony został również pouczony o skutkach niezapłacenia należności niepodlegających umorzeniu oraz o osobie odpowiedzialnej za udzielenie mu informacji o wysokości należności niepodlegających umorzeniu. Wobec niewniesienia odwołania decyzja z dnia 10 grudnia 2014 roku stała się prawomocna z dniem 16 stycznia 2014 roku i od tego dnia zaczął biec 12 – miesięczny termin do spłaty przez ubezpieczonego należności niepodlegających umorzeniu.

Organ rentowy w treści uzasadnienia decyzji z dnia 10 grudnia 2014 roku wyraźnie wskazał, że umorzenie należności objętych decyzją nastąpi pod warunkiem spłaty należności niepodlegających umorzeniu, w terminie 12 miesięcy od daty jej uprawomocnienia. W niniejsze zaś sprawie wątpliwości budzić nie mogło, że ubezpieczony w 12-sto miesięcznym terminie zakreślonym do spłaty nie dokonał jakiegokolwiek spłaty mimo otrzymania informacji, że może rozłożyć należność na raty. W celu uzyskania informacji o dalszym postępowaniu ubezpieczony kontaktował się z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych, jednak należności nie uiścił, oczekując na zakończenie prowadzonej przez komornika egzekucji z nieruchomości. Biorąc pod uwagę okres na uiszczenie należnej kwoty, a przede wszystkim jej wartość w stosunku do kwot które podlegałyby umorzeniu zachowanie ubezpieczonego polegające na braku wpłaty należności niepodlegających umorzeniu jest nieracjonalne. Podkreślić należy, że termin w jakim ubezpieczony powinien dokonać wpłaty należności został określony na 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji, a więc jest stosunkowo długi. W okresie tym z całą pewnością ubezpieczony mógł podjąć kroki celem wyjaśnienia swojej sytuacji. Ubezpieczony mógł złożyć wniosek o rozłożenie należności na raty bądź o odroczenie terminu ich płatności. Żadnej z tych czynności ubezpieczony nie wykonał. W wyroku z dnia 6 kwietnia 2016 roku (III AUa 1789/15, Lex nr 2026161) Sąd Apelacyjny w Gdańsku stwierdził, iż w praktyce płatnicy składek, którzy po wejściu w życie złożyli wnioski

o zastosowanie względem nich ustawowej abolicji, a następnie podjęli rzeczywiste działania w celu skorzystania z ustawy to jest ustalili wysokość koniecznych zobowiązań i je uregulowali, postępowania mają dawno zakończone z pozytywnym skutkiem, nierzadko jednak okupionym koniecznością dokonania istotnych wyrzeczeń po to, by zmieścić się w ustawowym terminie 12-miesięcznym. Niezwykle istotna dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy jest również konstatacja poczyniona przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku w ww. orzeczeniu w przedmiocie tego, iż traktowanie jedną miarą sytuacji, w której dłużnik zachowuje się aktywnie i podejmuje niezbędne starania o wyjaśnienie i spłatę kwoty zadłużenia nie podlegającego umorzeniu oraz sytuacji, w której dłużnik pozostaje całkowicie bierny nie wydaje się właściwe również z perspektywy celu abolicji. (...) Ustawa abolicyjna miała na celu pomoc dłużnikom, ale na określonych w niej warunkach. Z założenia więc to dłużnik winien wykazać się miarą należytej staranności przy wypełnieniu tych warunków jako koniecznych do zastosowania dobrodziejstwa ustawy.

Organ rentowy, postępując stosownie do treści art.7 i art.9 k.p.a., poinformował ubezpieczonego w piśmie z dnia 11 grudnia 2014 roku (niestanowiącym integralnej części decyzji) o dalszym możliwym postępowaniu. Treść decyzji oraz pisma skierowanego do ubezpieczonego była jednoznaczna i nawet jeśli ubezpieczony miał wątpliwości co do istnienia składek niepodlegających umorzeniu czy braku informacji o numerze konta na które ma uiścić należność to powinien on dążyć do wyjaśnienia swojej sytuacji.

W konsekwencji niedokonania przez ubezpieczonego spłaty należności niepodlegających umorzeniu w terminie 12 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji wydanej na podstawie art.1 ust.8 ustawy abolicyjnej decyzja organu rentowego wydana na podstawie art.1 ust.13 punkt 2 ustawy abolicyjnej jest decyzją prawidłową, co skutkuje oddaleniem odwołania stosownie do treści art.477¹⁴§1 k.p.c.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć ubezpieczonemu z pouczeniem o prawie, terminie i sposobie złożenia apelacji.

7.12.2016 r.